RONDOM

PG 'de Eshof'

oktober 2026 [inclusief "Wie is wie?"]

Afscheid

Mijn schaduw wordt te lang
om het daglicht nog te verdragen.

Doorzichtig en vermoeiend
worden de laatste kleuren.

Wat ik heb geleefd en geleden
fluistert nog na.

Om mij heen
verdampen jullie gestalten.

Nu de avond is gevallen
en de nacht mijn leven klein maakt,
zal ik vergeten raken in het donker?

Alleen met mijn angst
kan ik nog vechten, adembenemend,
maar toch

overnachten wil ik
in Gods schaduw,
gedragen op de wieken van Zijn adem.

In Zijn handen wil ik mijn leven leggen,
mijn naam geborgen weten bij Hem.

A Dieu, ook jullie,
tot zolang: houd mijn handen vast,
ga mee zolang je kunt
en draag mij aan God over.

Op Hem heb ik vertrouwd,
dat laat ik jullie na,
als een licht
waarbij je verder zoekt.

Van Zijn adem heb ik geleefd,
die in jullie niet verstillen wil,
niet voordat
het laatste woord
over dit leven, deze aarde
is gesproken.

Sytze de Vries

Kerkdiensten
van de Protestantse Gemeente 'de Eshof' te Hoevelaken

zondag 11 oktober	10:00 uur	drs. Erik Idema, Nijkerkerveen/kinderdienst Collecten: Stichting Hulpdienst Hoevelaken en Jeugd- en Jongerenwerk
zondag 18 oktober	10:00 uur	ds. Ellie Boot Collecten: Leger des Heils en Onderhoud gebouw
zondag 25 oktober	10:00 uur	ds. Ellie Boot Collecten: Eigen diaconie en AED onderhoud en training
zondag 01 november	10:00 uur	ds. Ellie Boot/Allerheiligen/Gedachtenisdienst/Paulusgemeenschap te gast Collecten: Hospice Nijkerk en Cantorij
zondag 08 november	10:00 uur	ds. Ellie Boot + mw. Linda de Wals/oec./Pauluskoor zingt Collecten: Voedselbank en Pastoraat

Agenda van activiteiten / BRIES

woensdag 07 oktober	20:00 uur	Repetitie cantorij	
zaterdag 10 oktober	16:00 uur	Edwins Liedjesconcert	
maandag 12 oktober	20:00 uur	Info-avond musical Tutti a Tavola	
woensdag 14 oktober	20:00 uur	Repetitie cantorij	
donderdag 15 oktober	20:00 uur	Kleine kerkenraad	
woensdag 21 oktober	20:00 uur	Repetitie cantorij	
donderdag 22 oktober	14:30 uur	Boekweitveld 90	Wijkteam 8
woensdag 28 oktober	20:00 uur	Repetitie cantorij	
woensdag 04 november	20:00 uur	Repetitie cantorij	
maandag 09 november	20:00 uur	Opstart musical	

Indien geen locatie is aangegeven, vindt de activiteit plaats in De Eshof

AUTODIENST
oktober 2026

Adri Zijlstra

Het Vakantiebureau

Vakanties met een vliegtuig of een groepsreis met een bus zijn voor mij niet meer aantrekkelijk. Die tijd is voorbij, en ik hoef niet meer van alles te zien. Ik heb een mooie tuin en ik woon in een mooie omgeving dus ik blijf huis.

Maar... toch kreeg ik in januari zin om er eens uit te te breken, maar dan liefst aangepast bij mijn soort leven.

Ik kwam op het spoor van HET VAKANTIEBUREAU. 'Vakanties met aandacht', is de ondertitel. Een bureau van PKN. Dus dat leek me wel wat.

Ik heb me aangemeld voor een week in Doorn, locatie Nieuw Hydepark. Week 10 van 2026 en het was een Muziekweek. Doelgroep: Senioren en mensen met een lichte of intensieve zorgvraag. De prijs paste me wel en ik moest zelf voor vervoer zorgen.

Het is een fantastische week geworden. Daarom wil ik daar verslag van doen, mogelijk zijn er in onze gemeente personen die dit ook aantrekkelijk vinden.

Bij aankomst moest ik wel even over een drempel heen: ik kreeg een naambordje op en ik moest mijn koffer maar door een ander naar mijn kamer laten brengen.

Ik zag veel rolstoelen, rollators en veel hulpverleners. Ik zag ook dat veel mensen elkaar blij tegenkwamen. Een prettig weerzien.
En de zaal vulde zich met gezellig babbelende mensen, voorzien van koffie/thee met lekkers. Maar wat waren het er veel: 29 vrijwilligers en 39 gasten zouden het er zijn.

Het is een fantastische week geworden, mede dankzij de inzet van de vrijwilligers, mannen en vrouwen in de middelbare leeftijd die dit werk al vele jaren deden.

Ik kreeg een mooie eenpersoonskamer, met badkamer en uitzicht op het mooie landschapspark. En heel stil.
De maaltijden waren in de grote zaal aan vier- of zespersoons tafels, en men kon steeds een andere plaats kiezen. Wat mij opviel was dat de akoestiek zo prettig was. En het uitzicht op het glooiende park, waarin soms reeën voorbij liepen, maakte het extra bijzonder.

In de kapel werd op zondagmorgen een dienst gehouden, Mw. Yvonne Hiemstra leidde de dienst, bijgestaan door verschillende gasten. Met heel fijne muziek op vleugel en viool, en bekende liederen. Deze dienst zette voor mij de toon. Ik wist dat het me aansprak en blij maakte. En ik merkte dat de gasten, met hun handicaps, mijn medemensen, net zo vakantie wensten, als ik zelf.

Deze hele week stond in het teken van muziek maken, en muziek luisteren. Ik maakte deel uit van het koor, en anderen gingen dagelijks oefenen met hun meegebrachte muziek-instrumenten in een andere ruimte.

We zongen Laudate Dominum en Muis in de supermarkt en nog wat andere werkjes, vierstemmig. Allemaal onder professionele leiding, maar we dansten en schilderden ook op muziek. We gingen zelfs naar een generale repetitie van het Radio Filharmonisch Orkest in de studio in Hilversum.
Dit alles afgewisseld met zitten op het terras in de warme lentezon en kijken naar de sneeuwklokjes in het gazon, wandelen door de mooie omgeving en een ritje maken met het treintje. Je kon ook rustig een boek lezen of een puzzel maken. De sfeer was rustig en niets moest.

En intussen was er aandacht van de vrijwilligers. Zij hadden elk twee of drie gasten waar zij speciaal voor zorgden.
Ik zat soms aan tafel met een blinde meneer en zijn begeleidster. We hadden heel geanimeerde gesprekken, intussen at hij smakelijk en stuurde de helpster ongemerkt de hapjes op zijn vork. Soms aten we eenvoudig, soms heel uitgebreid. Ook het opdienen werd door vrijwilligers verzorgd.
Ik zat op een avond aan de kant en keek om me heen. De begeleidster kwam bij me zitten en vroeg of ik het naar mijn zin had. Ik zei: 'Ja, ik vind het heel bijzonder hier. De mensen gaan liefdevol met elkaar om. Er is geen concurrentie, stress of gedoe over uiterlijkheden. Het is als of dit de hemel is.'

Kortom, ik heb deze week ervaren als heel bijzonder. Leerzaam, ontspannen, vrolijk, en voor herhaling vatbaar. Ik kan het u aanraden.

Het hele jaar door zijn er vakantieweken, meestal voor speciale doelgroepen. Ook in Ermelo, waar ik deze zomer een week meemaakte, en in Wezep, en zelfs met een schip .
Dat lees je allemaal in de gids van Het vakantiebureau te Doorn.

Overigens, aanvulling van het aantal vrijwilligers is zeer gewenst.

Willemien Schuurman Hess

Muzikale kerkdienst met liederen van Stef Bos komt naar de Kruiskerk in Nijkerk

In de Kruiskerk te Nijkerk vindt op zondag 25 oktober de "Stef Bos Kerkdienst" plaats. In deze viering worden twaalf liederen van zanger-songwriter Stef Bos verweven met de Bijbelse gelijkenis van de Verloren Zoon - volgens de organisatie een universeel verhaal over loslaten, verdwalen en thuiskomen.

De dienst wordt geleid door ds. Ronald Heins en ds. Michiel de Leeuw, begeleid door het CStyle Trio: Henk van der Molen (zang en saxofoon), Joëlle Beimers (zang en bas-gitaar) en Chris Stellaard (toetsen).
NB: Stef Bos is in de dienst zelf niet aanwezig.

De viering is nadrukkelijk bedoeld voor een breed publiek: bezoekers hoeven geen kerkganger te zijn om geraakt te worden.
'Dit is geen gewone kerkdienst,' vertelt ds. Ronald Heins. 'Het is een beleving voor iedereen die wel eens verdwaald is geweest. De muziek van Stef Bos raakt mensen, en dat verhaal van de Verloren Zoon is tijdlozer dan ooit.'
De Stef Bos Kerkdienst maakt deel uit van Stichting Er zit muziek in de kerk, die nieuwe vormen van muzikale geloofsbeleving in Nederland ondersteunt. Het concept ontving eerder aandacht van KRO-NCRV (Petrus in het land) en wordt landelijk geboekt bij uiteenlopende gemeenten.

Aanvang: 19.30 uur.
Locatie: Kruiskerk, Venestraat 44, 3861 BX Nijkerk
Toegang: vrij / vrijwillige bijdrage aan de deur.

Meer informatie: www.stefboskerkdienst.nl

Bron: Stad Nijkerk

Kerkdienst en liturgie

Zondag 18 oktober: dankdag voor aarde en oogst

Officieel is het op woensdag 4 november 'dankdag voor gewas en arbeid'. Maar omdat we op doordeweekse woensdagen geen kerkdiensten hebben, vieren we deze dankdag op een zondag.
We staan stil bij de aarde en bij wat ze ons geeft. En bij allerlei aspecten van het leven met en in de natuur.
Inmiddels heeft de groep van de Eshoftuin al enkele malen meegewerkt aan deze viering. Dit jaar is het zeven jaar geleden dat de Eshoftuin van start ging. Yvonne de Gier had de wens al jaren; kennelijk was in 2019 de tijd rijp. We zijn tenslotte een Groene Kerk, daar hoort een duurzaam beheerde moestuin bij.
De tuin was een fijne plek om te zijn in de jaren waarin we met de coronamaatregelen te maken hadden. Het begon met één stuk tuin: het stuk langs de Veenwal waar het mooie bordje 'de Eshoftuin' staat. Er zijn inmiddels drie stukken grond bijgekomen. Op het moment bestaat de tuingroep uit negen mensen, van wie er twee ruime ervaring hebben: zowel Jan Stomphorst als Evert Veldhuizen tuinieren al vanaf dat ze een jaar of zeven zijn. De anderen noemen zichzelf nog steeds 'leerlingen', al hebben ze inmiddels flink wat ervaring opgebouwd. 'Het lijkt of ik het een beetje in de vingers ga krijgen,' zegt Yvonne voorzichtig.
Ieder jaar is anders en de natuur zorgt telkens voor verrassingen. Evert vindt het een van de mooie kanten van het werken in de tuin: dat je het niet in de hand hebt. Je bent afhankelijk van het weer.
Een aantal mensen heeft inmiddels de weg naar de tuin gevonden. Op woensdagmorgen en zaterdagmorgen vanaf half elf kan wie dat wil iets van de oogst komen halen. Ook komen de bloemen die op zondag in de Eshof staan, regelmatig uit de tuin. Er wordt niets verkocht.
Wie wil kan een donatie doen, waar zaden en tuingereedschap van worden gekocht. Of, zoals wel gebeurt, iets anders verzinnen: de tuingroep wordt af en toe op fantastisch zelfgemaakt gebak getrakteerd.
Op 18 oktober zullen we zien wat er op dat moment groeit; iets van de oogst zal naar de Eshof worden gebracht.

Zondag 1 november: Allerheiligen en gedachtenisdienst

Op zondag 1 november zullen de namen klinken van de mensen uit ons midden die we in het voorbije jaar verloren aan de dood. En we vieren de maaltijd van de Heer. Een maaltijd die ons verbindt met allen die ons zijn voorgegaan, als een voorproefje van Gods koninkrijk waar plek is voor iedereen. De namen zullen worden genoemd van:

Jacoba Johanna Veldhuizen-Sok: 26-01-1960/12-10-2025
Annie Geurtsen-van Rootselaar: 02-09-1933/19-10-2025
Hendrik Blankestijn: 05-04-1952/27-10-2025
Hendrik van de Kleut: 22-08-1940/18-01-2026
Hendrik Jager: 27-03-1948/31-01-2026
Woutertje Bos-van der Horst: 20-04-1929/09-02-2026
Everdina Jansen-van Ree: 12-06-1940/05-03-2026
Hendrik Jan Klein Woolthuis: 04-12-1934/04-05-2026
Marius Hendrik Dirk Schouten: 14-09-1942/28-05-2026
Martina Johanna Ritmeester-Gerritse: 12-10-1938/ 08-06-2026
Jan Roelof Woldman: 16-05-1935/15-06-2026
Anna Geertruida Helena Schuurman-Gosseling: 27-03-1940/23-06-2026
Frederik Johan Mönch: 09-06-1934/06-07-2026
Neeltje Veenma-van der Wal: 08-09-1936/18-08-2026

Van tevoren komen we op donderdagavond 22 oktober samen in de Eshof met de nabestaanden die hier bij willen zijn. We delen met elkaar iets van ons verdriet.
We bekijken de orde van dienst, zodat ieder weet wat hij of zij op 1 november kan verwachten. We spreken af wie een kaars aansteekt. De steen, met daarop de naam van de overledene, gaat op die zondag mee naar huis.
Naaste familieleden hebben een persoonlijke uitnodiging voor de bijeenkomst en de gedachtenisdienst gekregen.

Maandag 2 november, Allerzielen: gedenken op de begraafplaats

Op 2 november zullen we net als andere jaren kaarsjes naar de graven op de Algemene Begraafplaats brengen.
De bijeenkomst begint om 20.00 uur in uitvaartcentrum Weldam. Vanaf 19.45 uur kunt u naar binnen.
We zijn daar een korte tijd samen. De namen zullen worden voorgelezen van mensen die overleden zijn en aan wie we willen denken. Ieder kan bij binnenkomst een naam op een kaartje schrijven. Daarna lopen we met brandende kaarsen naar de graven.
Wil je iemand gedenken die is gecremeerd, dan kun je de kaars op het strooiveld neerzetten. Of op een andere plek die je mooi vindt. Na afloop zal er koffie/thee zijn in het uitvaartcentrum. Of je aan iemand wil denken die kort geleden overleden is, of aan iemand die al langer niet meer leeft, je bent welkom!

Zondag 8 november: gedenkdag van Willibrord

Rond 7 nov. doen we normaal gesproken een kanselruil met de Paulusgemeenschap. Het is de gedenkdag van Willibrord, de eerste die het christendom naar de Lage Landen bracht. Dat gebeurde in 690. Hij landde met 11 of 12 metgezellen bij de Scheldemonding. Dat was toen de grens tussen het Frankenrijk en Frisia. Willibrord trok vandaar naar het noorden om de Friezen te kerstenen.
Net als vorig jaar zal er dit jaar geen kanselruil zijn, maar vieren we deze dag met een oecumenische dienst in de Eshof. Linda de Wals en ik zullen samen voorgaan. En het Pauluskoor komt mee en zal de gemeentezang ondersteunen.

Ook op zondag 8 november: bevestiging van Arwin van Wilgenburg in het ambt van predikant

Op diezelfde zondag zal in de middag Arwin van Wilgenburg bevestigd worden in het ambt van predikant.
Hij wordt dovenpastor voor de regio Utrecht en Zuid-Holland. In allerlei kranten is in de afgelopen weken meer over hem en zijn keuze voor dit werk verschenen. Een van die interviews is elders in dit kerkblad opgenomen.

De bevestiging zal plaatsvinden in de Nederlandse Gereformeerde Kerk ‘de Koningshof’, De Blekerij 33 in Leusden. Arwin koos voor deze kerk, omdat hier dovendiensten en gecombineerde diensten worden georganiseerd: een passende plek voor de bevestiging in het ambt van een dovenpastor. De dienst vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de Eshofgemeente, omdat Arwin aangesteld wordt door de Protestantse Kerk (PKN). Tegelijk is het Dovenpastoraat een samenwerkingsverband van PKN, NGK en CGK (Christelijke Gereformeerde Kerken).
Mooi dat dat kan; in de wereld van doven spelen kerkmuren een minder grote rol.
De dienst begint om 15.00 uur. Ieder die erbij wil zijn, is van harte welkom!

Ellie Boot

Als dovenpastor wil Arwin een plek creëren waar iedereen volwaardig mee kan doen

Tot Arwin van Wilgenburg uit Hoevelaken een vacature voor het dovenpastoraat zag, wist hij niet dat dovenpastoren bestonden. Sinds 1 september volgt hij een traject om een van de vier dovenpastoren van Nederland te worden. Zijn inspiratie is zijn 7-jarige dochter, die op vierjarige leeftijd plotseling doof werd.

Een paar maanden voordat haar gehoor verdween, ontwikkelde zijn dochter zich nog goed. "Ze was vier jaar en drie maanden en ging als een speer." Daarna stopte ze met praten en kregen haar ouders en leerkracht nauwelijks nog contact met haar. "Ik kon achter haar hoofd in mijn handen klappen en ze reageerde niet, keek niet om, schrok niet."

Anderhalf jaar zoeken

Artsen dachten eerst aan selectief mutisme of een trauma. Pas na anderhalf jaar bleek uit een gehoortest dat ze links volledig en rechts vrijwel volledig doof was. De oorzaak is nog altijd onbekend.
Een cochleair implantaat, een elektronisch hoorhulpmiddel, moest haar vooral helpen om geluiden te herkennen. Spraak verstaan leek onwaarschijnlijk. Toch ging ze steeds meer horen. "Sinds mei is ze woordjes gaan zeggen", vertelt haar vader. "De ontwikkeling gaat zo snel."

'Je voelt je letterlijk gepasseerd'

De ervaringen met zijn dochter veranderden van Wilgenburgs blik op de positie van dove mensen. "Pas als je zelf iemand die doof is in je directe omgeving hebt, in ons geval in je eigen gezin, dan gaat die bewustwording hard."
Hij zag bijvoorbeeld hoe vragen aan een horende begeleider worden gesteld, terwijl de dove persoon ernaast staat. "Jij kan liplezen en zien wat ze zeggen, maar ze vragen het niet aan jou. Dan voel je je letterlijk gepasseerd."
Binnen de dovengemeenschap hoorde hij: "Wij zijn eigenlijk helemaal niet gehandicapt. Wij worden gehandicapt gemaakt in die horende wereld."
Op een camping voor dove mensen begreep hij beter wat daarmee wordt bedoeld. Gebarentaal was er de voertaal en de gasten konden gemakkelijk met elkaar communiceren. "Dan weet je: deze mensen hebben nu helemaal geen beperking."
Als dovenpastor gaat van Wilgenburg onder andere kerkdiensten leiden, geestelijke gesprekken voeren en mensen thuis of in het ziekenhuis bezoeken. Ook wil hij kerken helpen om dove bezoekers volwaardig mee te laten doen. Het Interkerkelijk Dovenpastoraat, waarvoor hij aan de slag gaat, werkt daarbij over kerkmuren heen. De vier dovenpastoren zijn verbonden aan drie verschillende kerkgenootschappen, maar werken ook in elkaars kerken. Binnen de dovengemeenschap spelen die kerkelijke verschillen volgens van Wilgenburg nauwelijks een rol.

Geen gast, maar onderdeel van de kerk

Gebarentaal is voor veel dove mensen hun meest natuurlijke taal en onderdeel van hun identiteit. "Als zij in hun eigen taal aangesproken worden, ook in de kerk, is dat een bevestiging van hun identiteit."
Want, hoort van Wilgenburg van dove kerkgangers: "Ik voel me daar toch altijd te gast." Daarom wil hij aparte dovendiensten behouden. "Daar kunnen ze zichzelf zijn".
Tegelijkertijd wil hij ook het bewustzijn onder horende kerkgangers vergroten. Daarbij wil hij ook jongeren bereiken. Volgens hem kunnen dove en slechthorende jongeren veel herkenning bij elkaar vinden. Of traditionele dovendiensten bij hen passen, wil hij niet voor hen bepalen. Misschien sluiten ontmoetingsdagen of gezamenlijke activiteiten beter aan. "Ik ben natuurlijk vooral benieuwd naar hun ideeën en behoeften. Het is beter dat je met elkaar iets organiseert dan dat ik het voor hen ga bedenken."

------- Bron: VRMG (met dank!) ---------

Hervormingsdag

Luther stond moedig, standvastig en activistisch voor de Rijksdag in Worms

Op 31 oktober 1517 spijkerde de Augustijner monnik Maarten Luther zijn 95 stellingen aan de deur van de slotkapel in Wittenberg. In 1529 schreef hij het lied Ein feste Burg ist unser Gott (Een vaste burcht is onze God). In samenwerking met de musicus Johann Walter kwam de melodie tot stand. Het werd een krachtig geloofs- en strijdlied en het wordt ook wel de hymne van de Reformatie genoemd. Dit Lutherlied is van grote symbolische betekenis geweest voor het Protestantisme. De tekst is gebaseerd op Psalm 46 en biedt de gelovige een bron van geloof, hoop en zekerheid. Het is goed om jaarlijks stil te staan bij deze gebeurtenis.

De spreuk ***Een vaste burcht is onze God*** wordt in Psalm 46 voorgesteld als een veilige plaats te midden van chaos en bedreigingen. God is ons een toevlucht en vesting. Een hulp in benauwdheden. Het beeld van God als een burcht toont Zijn bescherming en trouw, want Hij biedt ons een veilige toevlucht. In de tijd van Maarten Luther waren er religieuze vervolgingen en onzekerheden. Een vaste burcht is onze God herinnerde gelovigen eraan dat te midden van de stormen van het leven God aanwezig is en dat de mens er niet alleen voor staat in tijden van beproevingen.

Geschiedenisplaten

'Een vaste Burcht is onze God, een toevlucht voor de Zijnen! Al drukt het leed, al dreigt het lot, Hij doet zijn hulp verschijnen! De vijand rukt vast aan met opgestoken vaan; hij draagt zijn rusting nog van gruwel en bedrog, maar zal als kaf verdwijnen.' Het lied roept bij mij herinneringen op aan mijn lagere schooltijd. In het lokaal van de vierde/vijfde klas hing een schoolplaat van Johan Herman Isings, een tekenaar en illustrator van geschiedenisonderwerpen. Maarten Luther moest zich verantwoorden, omdat hij kritiek had op de Rooms Katholieke Kerk. Met zijn 95 stellingen, onder andere de verkoop van aflaten, waarmee een gelovige zijn zonden kon afkopen, ging hij de strijd aan. In de Rijksdag te Worms stond hij tegenover de keizer en kerkleiders. Hij sprak de woorden ‘Hier sta ik, ik kan niet anders, moge God mij helpen.’ Standvastig en moedig verdedigde hij zijn standpunten. Door middel van grote kleurrijke illustraties konden leerlingen van lagere scholen zich een voorstelling maken van belangrijke gebeurtenissen uit het verleden. De kunstenaar heeft Luther bewust centraal afgebeeld. Zijn donkere monnikspij stak af tegen de rijk geklede geestelijken en edelen om hem heen. Hierdoor wordt de aandacht direct gevestigd op de man die de moed had zich tegenover de machtigste personen van zijn tijd uit te spreken.
De Reformatie had grote gevolgen voor politiek, onderwijs, cultuur en wetenschap, zo leerden wij. De schoolplaat was een geschiedenisvenster. Voor de onderwijzer was dit hulpmiddel onmisbaar om zijn leerlingen in te wijden in de geheimen van het verleden. En natuurlijk leerden wij dit strijdlied uit het hoofd. Zo werd een stukje historie tot leven gebracht in een tijd zonder televisie, internet en digibord.

Geëxcommuniceerd

Feit is en blijft dat de Reformatie een beslissend moment is geweest in de Europese geschiedenis. Wat begon als een theologisch debat zou uiteindelijk leiden tot een scheuring binnen het Christendom. Je zonden kon je niet afkopen middels aflaten. Het geloof in God was de enige weg. Zijn geschriften herroepen, deed Luther niet. Zijn geweten stelde hij boven de leer van de kerk. Door de paus werd Luther als een gevaarlijk ketter gezien en keizer Karel V deed Luther in de ban. Luther werd uit de kerk gezet (excommunicatie) en vogelvrij verklaard door Keizer Karel V, hetgeen betekende dat iedereen hem mocht vermoorden. Zo werd Luther persona non grata: hij had geen burgerlijke en politieke rechten meer. Met andere woorden: hij werd buiten de wet gesteld. Keurvorst van Saksen Frederik III verborg hem op de kasteel de Wartburg te Eisenach, waar Luther veilig was.

Koraalwerk

Het Duitse Wartburg-koor heeft het lied Ein feste Burg ist unser Gott op het repertoire staan. Ook de Nederlandse Bachvereniging voert regelmatig de Cantate 80 BWV uit. Het is een koraalcantate: koor met begeleiding van instrumenten. De klank van de hobo’s, is een typisch marcheergeluid. Het koor doet denken aan een goed getraind leger vol uniformiteit en orde. Te midden van instrumentaal tumult klinkt het koor als een gedisciplineerde legereenheid: perfect synchroon marcherend. In het krachtig koorwerk wordt strijdbaarheid dik onderstreept. Streit (Strijd), Sieg (Overwinning) und Macht (Gezag) voeren de boventoon. In Psalm 46 wordt tweemaal het woord burcht gebruikt. Verder spreekt de psalmdichter over oorlogen, bogen en lansen, strijdwagens, volkeren woedden, koninkrijken wankelden, verwoestingen werden aangericht. Kortom, een lied dat ook in de huidige tijd van toepassing is, gezien de vele oorlogen die er in de wereld gevoerd worden, veel wapengekletter, doden en gewonden. We kunnen misschien machteloos toekijken naar de ellende, die dit alles te weeg brengt. Maar Psalm 46 biedt echter hoop, wetende dat de Here der heerscharen met ons is, want een burcht is ons de God van Jakob.

Alex Hollestelle

Vergeven

Vergeven is iets van God. Wanneer het óns lukt te vergeven, is dat telkens weer een wonder. Desondanks zegt Jezus dat we iemand die ons kwaad doet, zeventig maal zeven maal moeten vergeven (Matteüs 18,21-35). Wat betekent dat? Naast de lezing uit Matteüs lazen we op 13 september Exodus 32,7-14. Ook hier gaat het over vergeven. Dit jaar kwam er een boek uit van Alain Verheij: 'De prijs van vergeving'. Voor de overweging van 13 september heb ik uit dit boek geput. Ik kon natuurlijk maar een klein deel eruit vertellen. Het is de moeite waard om het helemaal te lezen.

Hieronder volgt de overweging van 13 september j.l.

We kunnen er niet omheen: de lezingen hebben een duidelijk thema. Het is de kern van het gesprek tussen Mozes en God. En het is de inhoud van het gesprek tussen Jezus en Petrus. Het gaat over één ding: vergeven. Het is de rode draad die de beide lezingen op deze zondag verbindt.

'Vergeven is een van de mooiste én moeilijkste dingen die een mens kan doen,' schrijft Alain Verheij. Dit jaar kwam zijn boek 'De prijs van vergeving' uit. Het gaat, zegt de ondertitel, 'over de schoonheid van vergeven en de netelige weg ernaartoe'. Een aanrader, fijn om te lezen. Voor deze overweging heb ik er dankbaar gebruik van gemaakt.

Jezus lijkt het bijna achteloos te zeggen: je moet de ander niet tot zevenmaal toe vergeven, maar tot zeventig maal zeven maal. En Petrus hád het aantal al zo hoog gekozen: 'Heer, als mijn broeder of zuster tegen mij zondigt, hoe vaak moet ik dan vergeving schenken? Tot zevenmaal toe?' Zeven maal – dat is een heleboel. Toch stelt Petrus dat voor. Omdat het een heilig getal is. Een getal van volheid.

Net als Petrus willen ook wij ons best doen. Zo goed mogelijk leven. Een tegenwicht bieden in deze tijd waar Alternative für Deutschland de verkiezingen in Saksen-Anhalt wint. Een tegenwicht tegen verharding van standpunten.
Laten we elkaar daarom geen dingen nadragen, denken we. Ieder van ons moet tenslotte op haar of zijn tijd wel eens het lam zijn dat de zonden der wereld wegdraagt. Is vergeven niet de weg naar vrede?
We vieren volgende week weer de Vredeszondag. Meer vrede in de wereld is hard nodig.

Maar de weg ernaartoe…? Daar wordt het moeilijk. Niet zevenmaal moet je de ander vergeven, maar zeventig maal zeven maal. Je moet veel vaker vergeven dan je denkt, zegt Jezus. Misschien wel onbeperkt…
Vergeven is goddelijk. We zongen het in verschillende liederen. We begonnen met een gebed: 'O Heer die onze Vader zijt, vergeef ons onze schuld'. En dan is er natuurlijk dat derde vers van psalm 103. 'God wist onze schuld uit', zongen we.
Kunnen wij mensen vergeven zoals God het doet? En zoals Jezus het bedoelt?

Wij denken in termen van recht en onrecht. Onrecht doet zeer. Onrecht maakt je kleiner. Als iemand jou onrecht aandoet, neemt hij iets weg van je levenskracht en je levensplezier. Jezus kijkt zo heel anders. Hij kijkt met de ogen van de hemel naar het rijk van de aarde. En hij vertelt: het rijk van de hemel lijkt op een koning die iemand 60.000 daglonen heeft uitgeleend. Want zo is God. Hij geeft overdadig. Zonder terughoudendheid. Zonder garanties te vragen.
Leven geeft hij, overvloedig, iedere minuut dat je bestaat.

Maar wij hebben te maken met het rijk van de aarde.
Wij zijn mensen. We kwetsen en we worden gekwetst. Het kan iets groots zijn. Het kan iets kleins zijn. Misschien is er wel iets wat je te binnen schiet. Misschien denk je nu wel aan iemand die jou pijn heeft gedaan, je heeft verwond…

Als we pijn hebben en gewond zijn – hoe kunnen we dan de weg naar vergeving gaan?
Alain Verheij schrijft: 'Vergeving is niet iets wat je glimlachend doet terwijl er op de achtergrond vioolmuziek klinkt.' Het is een lange, lange weg. Een weg die je op een behoedzame en zuivere manier moet gaan. Te gemakkelijke vergeving doet veel kwaad. We mogen niet over slachtoffers heen walsen. Je mag ook niet over jezelf heen walsen, wanneer je slachtoffer bent.

Wanneer iemand je iets aandoet, kan je eerste reactie woede zijn. En de behoefte aan vergelding. Je wilt wraak nemen op de dader. Het is een universele en begrijpelijke behoefte. Wraak is niet hetzelfde als verlangen naar vergoeding of genoegdoening. Wraak is dat je de ander hetzelfde kwaad wilt aandoen, en dan het liefst nog iets erger.

Wraak leidt altijd tot nog meer kwaad. Verschillende verhalen in de bijbel vertellen daarover. Denk aan Tamar, die door haar halfbroer Amnon werd verkracht. Haar broer Absalom neemt wraak en doodt Amnon. Dat zorgt weer voor problemen met zijn vader, koning David. Absalom gaat de strijd aan, verslaat David en wordt zelf verkrachter: hij verkracht alle bijvrouwen van zijn vader. De wraak op één persoon heeft een burgeroorlog en schending van heel veel onschuldige mensen tot gevolg. En Tamar – hoe is het intussen met haar? Het wordt niet verteld.

Wat is er nodig om te kunnen vergeven?
Allereerst, vertelt Alain Verheij, is nodig wat de vrienden van Job deden in de eerste week nadat hij alles was kwijtgeraakt: bij hem zitten. Aanhoren wat hij te zeggen had. Zijn woede en zijn klacht horen. Er voor hem zijn. Omdat twee dingen het allermeest nodig zijn na een afschuwelijke ervaring: veiligheid en stabilisatie; en herinnering en rouw.
Herinnering en rouw. Dat betekent: klagen. Je klacht de ruimte geven. Dat is nodig om verder te kunnen komen. En het kan een lange tijd in beslag nemen.

Dan noemt hij nog een belangrijk ingrediënt dat nodig is: alle hoop op een beter verleden laten varen. Dit is nog niet de aanvaarding van wat er gebeurd is. Dit is alleen nog de aanvaarding van het feit dát het gebeurd is.
De aanvaarding dat het gebeurd is... Je zou misschien terug willen reizen in de tijd. Andere keuzes willen maken. Maar het verleden verandert niet meer. Wat beschadigd is, is beschadigd. Het onrecht moet erkend en benoemd worden. ‘Zand erover’ kan niet, want onder het zand blijft de wond ontsteken.
Dit is een deel van ‘de prijs van vergeving’. Benoemen en onder ogen zien – het is nodig om ruimte te maken voor de toekomst. En het kan loodzwaar zijn.

Hierna pas komt de zware opgave van het vergeven zelf. Het is níet dat je zegt: ‘het geeft niet’ of ‘het viel wel mee’. Het gaf wel. En het viel niet mee. Vergeven is ook niet hetzelfde als vergeten.
Vergeven is iets wat zich in onszelf afspeelt. Het is de beslissing om de schuld niet langer als een ketting aan de dader én aan jezelf gekoppeld te houden.

Een vrouw is achtergebleven met een jong gezin; haar man heeft hen plotseling verlaten. Tegen haar zegt rabbijn Harold Kushner: ‘Ik raad jou vergeving aan. Want hij verdient de macht niet om in jouw hoofd te leven en jou te veranderen in een bittere, boze vrouw. Hij moet compleet uit jouw emotionele leven verdwijnen. Zoals hij ook compleet uit je fysieke leven is vertrokken.' Vergeven doe je niet alleen voor die ander. Je doet het misschien wel in de eerste plaats voor jezelf. Om weer vrij adem te kunnen halen.
Om te voorkomen dat het onrecht uit het verleden jouw heden blijft regeren.
In de gelijkenis die Jezus vertelt, neemt de koning het verlies op zich. De schuld van tienduizend talenten verdwijnt niet zomaar in het niets. De koning zegt simpelweg tegen de dienaar: ik scheld het je kwijt, ik draag de schade zelf. Ook dit is een deel van de prijs van vergeving. Wie vergeeft, slikt een stukje van de pijn in om te voorkomen dat het gif van de wrok de toekomst blijft vervuilen.
Maar het verhaal van Jezus heeft een wrange keerzijde. Want diezelfde dienaar, die net zo’n immens cadeau heeft gekregen, loopt naar buiten en grijpt een ander bij de keel om een paar tientjes. Het is een schokkend beeld. En helaas menselijk. Het tekent hoe makkelijk wij genade ontvangen voor onszelf, en hoe moeilijk we het vinden om diezelfde ruimte aan een ander te gunnen...

Vergeven is geen prestatie die je in één keer kunt leveren. Vergeven is als het oefenen van een spier, schrijft Desmond Tutu. Een vergevingsspier. En zoals met elke spier: die train je niet door meteen een gewicht van dertig kilo op te tillen. Wie probeert om een diep trauma zomaar even ‘vroom te vergeven’, raakt geblesseerd en beschadigt zichzelf.
Je traint die spier in het klein. In het dagelijks leven. In de alledaagse botsingen. Bij die vriend die een afspraak vergat. Bij de buurman die zijn rommel niet opruimt. Bij de sneer die je partner je gaf in de haast van de dag.
Telkens wanneer we daarin kiezen om de wrok niet op te poken, maar de spier van de vergeving te oefenen, groeit onze veerkracht. Telkens wanneer we onder ogen durven zien dat wíj soms die dienaar zijn die zélf vergeving nodig heeft, wordt die spier een stukje sterker.

Vergeven is goddelijk. Wij mensen kunnen die weg niet anders gaan dan stapje voor stapje.
En op die weg staan we niet alleen. Als Mozes op de berg staat en pleit voor het volk, herinnert hij God aan zijn eigen belofte van trouw. En God laat zich vermurwen. Hij blijft niet steken in zijn toorn. Hij kiest voor vergeving.
Dat is onze grond. De kracht om te vergeven hoeven we niet geheel uit onszelf te persen. We leven vanuit een overvloed die ons voorafgaat. We weten dat we zelf gedragen worden door een liefde die groter is dan al onze fouten. Dat kan ons op onze beurt leren te zien met Gods milde ogen.

Niet in één keer.
Wel telkens opnieuw.
Elke dag een stapje.
Met elke kleine, trillende stap gaat God met ons mee. Om ons te helen en te bevrijden. En ons weer ruimte te geven om te leven.

Ellie Boot

1e collectes oktober 2026

Zondag 4 oktober 2026
Eigen diaconie
Naast de vele diaconale organisaties die wij steunen en waarvoor vaak een collecte bestemd is heeft de diaconie van de Eshof ook uw steun hard nodig. Met uw steun kunnen wij gezinnen in Hoevelaken, die in financiële nood verkeren, op weg helpen. Algemeen doel van deze hulpverlening is mensen de weg wijzen, te begeleiden naar zo zelfstandig mogelijk functioneren in de maatschappij en zo nodig financiële hulpverlening. In noodsituaties is het mogelijk eerst crisishulp te verlenen door geld of goederen te geven. Helaas zijn er nog veel gezinnen in Hoevelaken die deze steun heel hard nodig hebben.

Zondag 11 oktober 2026
Stichting Hulpdienst Hoevelaken
De Stichting Hulpdienst Hoevelaken is een vrijwilligers-organisatie die in 1985 is ontstaan uit een initiatief van kerkelijke en maatschappelijke instanties. Zij biedt hulp en zorg aan de inwoners van Hoevelaken. Kunt u door ziekte, een handicap, leeftijd of andere omstandigheden geen beroep doen op bestaande hulpinstanties, dan staan de vrijwilligers van de hulpdienst voor u klaar.
De hulp is bedoeld voor iedereen, die om wat voor reden dan ook, een helpende hand of een steuntje in de rug nodig heeft. Deze fantastische vrijwilligers helpen vooral ook de mantelzorgers, die het vaak zwaar hebben.

Zondag 18 oktober 2026
Leger des Heils
Het Leger des Heils biedt hulp aan mensen zonder huis in de breedste zin van de betekenis. Hulp door eten te verstrekken aan mensen die op straat leven, hulp in de vorm van dag- en nacht opvangvoorzieningen, maar ook hulp in de vorm van crisisopvang voor mensen die ineens geen dak meer boven hun hoofd hebben. Juist in deze donkere dagen is uw bijdrage van harte welkom!

Zondag 25 oktober 2026
Eigen diaconie [zie tekst bij 4 oktober]

Zondag 1 November 2026
Hospice Nijkerk
Het Hospice Nijkerk heeft een regionale functie, maar ook mensen van “buiten” zijn welkom. De doelgroep gasten bestaat uit mensen vanaf 18 jaar bij wie door de arts of specialist is vastgesteld dat er sprake is van een terminale fase met een levensverwachting van korter dan drie maanden. Onze bijdrage is zeer welkom.

Herman Julsing

Kringloopwinkel voor Dorcas in Nijkerk zoekt vrijwilligers

Kringloopwinkel
voor Dorcas

Dorcas is op zoek naar enthousiaste vrijwilligers die zich willen inzetten in een gezellige winkelomgeving. Affiniteit met een winkel is mooi meegenomen, maar ook mensen die graag nieuwe ervaring willen opdoen zijn van harte welkom. Met hun inzet dragen vrijwilligers bovendien bij aan hulp voor mensen in nood.
Er zijn diverse functies beschikbaar, zodat er altijd een plek te vinden is die goed aansluit. Vrijwilligers bepalen zelf hun beschikbaarheid en kunnen op een praktische manier bijdragen in de kringloopwinkel. Bijvoorbeeld bij de verkoop, achter de kassa of bij het sorteren van kleding, meubels, boeken, speelgoed en elektronische apparaten. Kringloopwinkel voor Dorcas in Nijkerk biedt een fijne, gezellige werksfeer, in een team waar iedereen even waardevol is, met prettige, gemotiveerde collega’s.

In de kringloopwinkel worden tweedehands artikelen verkocht, zoals kleding, meubels, boeken, elektronische apparaten en speelgoed. Net als bij de andere 46 Dorcas-vestigingen wordt de kringloopwinkel volledig gerund door een toegewijd team van vrijwilligers.
Dorcas heeft inmiddels 46 kringloopwinkels in Nederland. Al deze winkels worden gerund door ongeveer 4.000 vrijwilligers. Het motto van onze kringloopwinkels is: ‘Samen goed voor de wereld’. Samen werken onze vrijwilligers aan een betere wereld. In onze winkels vind je goede spullen voor een lage prijs. Met elke aankoop krijgen spullen een tweede leven én komen de opbrengsten van de kringloopwinkels volledig ten goede aan de projecten van Dorcas in dertien landen in Oost-Europa, het Midden-Oosten en Afrika. Zo maakt elke vrijwilliger lokaal én wereldwijd verschil.

Meer informatie
Meer informatie over de functie en de volledige vacature is te vinden via de website van Dorcas: https://dorcas.nl/kringloopwinkels/nijkerk/
Geïnteresseerden zijn ook van harte welkom om eens langs te komen in de Dorcas-kringloopwinkel aan de Boekdrukker 9c in Nijkerk. De openingstijden zijn: woensdag t/m zaterdag van 10:00 uur tot 15:00 uur.
Of vul het formulier in op de website: dorcas.nl/winkelvrijwilliger.
Daarnaast mogen geïnteresseerden bij vragen ook contact opnemen met Bert van Hal.

Harmen Lanser

Vanuit de kerkenraad

Op donderdag 17 september 2026 kwam de kleine kerkenraad voor het eerst na de zomer weer bijeen. We stonden uitgebreid stil bij het afscheid van Frits Harmsen en Nel van Rietschoten. Beiden hebben zich jarenlang met grote betrokkenheid ingezet voor de Eshof en daar zijn we hen zeer dankbaar voor. Namens de kerkenraad mocht ik hen een boek van Alain Verheij overhandigen als blijvende herinnering aan hun werk als ambtsdrager. Gelukkig blijven Frits en Nel als vrijwilliger actief binnen de Eshof, dus we zullen hen zeker nog regelmatig tegenkomen.

Totdat het College van Kerkrentmeesters een nieuwe vaste voorzitter heeft gekozen, zal Henry Westein namens het CvK deelnemen aan de vergaderingen van de kleine kerkenraad.

Ook blikten we terug op de Verbindingsdag van de wijkteams. Op zaterdag 20 september kwamen leden van de wijkteams en enkele kerkenraadsleden samen voor een wandeling in het bos en gesprekken rond het thema ‘Meebewegen’. Deze jaarlijkse ontmoeting is belangrijk om de onderlinge verbinding tussen kerkenraad en wijkteams te versterken. Aansluitend werd tijdens een hapje en een drankje afscheid genomen van Nel van Rietschoten als pastoraal ouderling. Het was een gezellige en waardevolle middag met goede gesprekken.

De diaconie heeft inmiddels kennisgemaakt met een medewerker van De Nijver in Nijkerk. Deze opvanglocatie voor asielzoekers opent op 26 september haar deuren. Het gesprek was vooral bedoeld om elkaar beter te leren kennen en te verkennen wat we voor elkaar kunnen betekenen. Dat kan straks ook van waarde zijn wanneer de locatie aan de Middelaar in Hoevelaken in gebruik wordt genomen.

Vanuit het College van Kerkrentmeesters kwam het bericht dat de jaarlijkse inventarisatie voor de begroting van 2027 is gestart. De resultaten hiervan zullen in november worden besproken in de grote kerkenraad. Verder spraken we met elkaar over gebruiken uit de rooms-katholieke traditie die na de Reformatie in protestantse kerken grotendeels verdwenen zijn. Denk bijvoorbeeld aan het slaan van een kruisje. Sommige van deze gebruiken hebben de afgelopen jaren weer een plek gekregen binnen onze gemeente, zoals de paaskaars en andere liturgische symbolen. Veel gemeenteleden ervaren deze als waardevol en betekenisvol voor de eredienst. Tijdens het gesprek deelden we onze persoonlijke gevoelens en ervaringen bij verschillende gebruiken. Dat leverde een open en respectvolle uitwisseling op, waarbij duidelijk werd hoe persoonlijk dit onderwerp kan zijn. Kortom: het was weer een fijne vergadering, met goede gesprekken. We zien met plezier uit naar het nieuwe seizoen.

Harmen Lanser

Colofon

Rondom 'de Eshof' is het kerkblad van de Protestantse Gemeente 'de Eshof' te Hoevelaken.
Het verschijnt momenteel 10 keer per jaar.

De Rondom is in de eerste plaats bestemd voor de leden van de kerkelijke gemeente en daarnaast voor een ieder die kennis wil nemen van de activiteiten binnen 'de Eshof'. De Rondom voorziet de lezer van algemene informatie over het gemeenteleven en is tevens een platform voor gemeenteleden om zaken betreffende kerk en geloof te delen.

Redactie
Inge Pie, Ad Ritmeester, Herman Wieser en Jan van de Kuilen

Kopij inleveren bij: **rondomdeeshof@gmail.com**

Inleverdata
De inleverdatum voor het novembernummer is:
dinsdag 27 oktober 2026.
De inleverdatum voor het dubbelnummer dec/jan 2027 is:
dinsdag 24 november 2026.

Distributie
Annie en Frans Hanse

Ondersteunt u het kerkblad al?
De Rondom wordt bekostigd uit giften van de lezers. Uw gift is welkom op IBAN: NL03 RABO 0373735375
t.n.v. Prot. Gemeente 'de Eshof' Rondom
Wij vragen een bijdrage van € 30,- voor de gedrukte Rondom (optioneel inclusief digitale versie).
Als u alléén de digitale Rondom wilt ontvangen vragen wij een bijdrage van € 7,50.
Wilt u de Rondom ook digitaal of alleen digitaal ontvangen dan kunt u dat kenbaar maken door een mail te sturen naar:
digitale.rondom@gmail.com
Stelt u geen prijs op de Rondom, geef dat dan a.u.b. door aan digitale.rondom@gmail.com
We verwijderen dan uw adres uit het bezorgbestand.

Rondom op de website
Op de website van 'de Eshof', www.pgdeeshof.nl is een kleurenversie van de Rondom beschikbaar. Hierin zijn echter de privacygevoelige delen weggelaten.

Eshof Nieuwsbrief
Hierin informeren we u wekelijks over alles met betrekking tot de kerkdiensten en de activiteiten in de Eshof voor die week. Wilt u ook graag de nieuwsbrief ontvangen?
Geef u op bij: **nieuwsbriefeshof@kpnmail.nl**

de eshof